

WSTĘP

Oddajemy w Państwa ręce przewodnik po myśleniu krytycznym. To pierwsza tego typu publikacja o myśleniu krytycznym na polskim rynku, wyjaśniająca wyczerpująco zagadnienie myślenia krytycznego w edukacji, wraz z katalogiem kilkunastu rutyn myślowych – opisanych w kontekście lekcji kluczowych przedmiotów szkolnych. Wszystko w niej jest dziełem polskich autorów, praktyków, dostosowane do realiów polskiej szkoły.

Każdy z jedenastu składających się nań rozdziałów napisany został przez innego autora – trenera i praktyka myślenia krytycznego. Naszym celem jest przybliżenie tego tematu wszystkim nauczycielom i zachęcenie ich do tworzenia w polskiej szkole kultury myślenia krytycznego. Właśnie dlatego autorami są – poza niżej podpisanym – nauczyciele, którzy postawy, rutyny oraz narzędzia myślenia krytycznego stosują w codziennej pracy już od kilkunastu miesięcy, a nawet od kilku lat.

Każdy rozdział odsłania inny obszar i inne sposoby wykorzystania myślenia krytycznego w powszechnej edukacji – zebraliśmy tu wszystkie podstawowe przedmioty szkolne, ale zadaliśmy też o przestrzeń dla dyrektorów, wychowawców, nauczycieli czy edukacji domowej. Jesteśmy przekonani, że po zapoznaniu się z książką, będą Państwo nie tylko wiedzieli, czym dokładnie jest myślenie krytyczne, jak prosto i szybko można je wprowadzić na różnych zajęciach, ale również dostrzeżecie, jakie pozytywne zmiany w pracy nauczyciela i ucznia przynosi wdrożenie tej kultury myślenia.

Pierwszy rozdział przybliży Państwu ideę „myślenia krytycznego” – co to jest, skąd się wzięło. Omówiłem także wprowadzenie myślenia

krytycznego do naszej, polskiej szkoły, naszej kultury. Pokazałem również, jakie metody, narzędzia krytycznego myślenia istnieją i są przez nas używane.

Kolejne rozdziały przybliżą Państwu ideę zastosowania myślenia krytycznego na różnych lekcjach/zajęciach i etapach edukacyjnych.

- W **edukacji wczesnoszkolnej** – dzieci w tym wieku jeszcze pytają, jeszcze są zainteresowane, jest to więc idealny moment, aby wzbogacić, przedłużyć ten okres poszukiwań dzięki wprowadzeniu kilku czy nawet kilkunastu rutyn myślowych. Przygotowaliśmy dwa rozdziały poświęcone pierwszemu etapowi edukacyjnemu ze względu na ogromne zainteresowanie tym tematem wśród nauczycieli klas 1–3.
- Na **języku polskim** – to chyba największy obszar zastosowania myślenia krytycznego, praktycznie bez granic. Kolejne dwa rozdziały pokazują, z różnych perspektyw, jak stosować MK na tym przedmiocie.
- Na **matematyce** – nauczycielom często wydaje się, że nie można rozwijać umiejętności matematycznych dzieci inaczej, niż to dotąd robili. W rozdziale przygotowanym przez dwie autorki zobaczycie, jak rozwój myślenia krytycznego prowadzi do rozwoju myślenia logicznego, a co za tym idzie – do zrozumienia problemów matematycznych.
- Na **biologii** – jako przykład zastosowania MK w przedmiotach przyrodniczych. Tu zawsze poznajemy procesy, ale stosując MK zyskujemy, często pierwszy raz, ich prawdziwe zrozumienie i zainteresowanie nimi.
- Na **języku angielskim** – celem nauki języka obcego jest umiejętność posługiwania się nim w praktyce. W tym rozdziale autorka pokazuje, jak rutyny MK wspierają szybki rozwój tych umiejętności poprzez lepsze zrozumienie gramatyki, częstsze stosowanie dyskusji na lekcjach.

W książce znajdą Państwo ponadto trzy rozdziały, które nie są bezpośrednio związane z żadnym przedmiotem, a bardziej kierują się ku rozwojowi człowieka.

- Rozdział **dla dyrektorów**, w którym swoje doświadczenia i przemyślenia opisuje dyrektorka od kilku lat wdrażająca w swojej szkole myślenie krytyczne; to bezcenne rady dla każdego, kto znajduje się dopiero na starcie przygody z MK.
- Rozdział **dla nauczycieli**, traktujący o tym, jak MK może wspierać rozwój każdego nauczyciela; przeczytacie tu o pierwszych wątpliwościach, lękach, niepokojach, jak sobie z nimi radzić, stosując MK na lekcjach, godzinach wychowawczych, gdzie szukać siły i energii do własnego rozwoju.
- Rozdział poświęcony **edukacji domowej** – obszar ten będzie się rozwijał w Polsce bardzo dynamicznie (na co wskazuje wiele czynników). Został przygotowany z myślą o nauczycielach, rodzicach, którzy już pracują z dziećmi i pokazuje, że wspólna praca może być o wiele skuteczniejsza, jeśli zastosuje się narzędzia MK.

Życzę Państwu przyjemnego czytania, znalezienia mnóstwa inspiracji dla siebie. Zapraszam do wspólnej przygody: razem zmienimy edukację w Polsce!

Maciej Winiarek